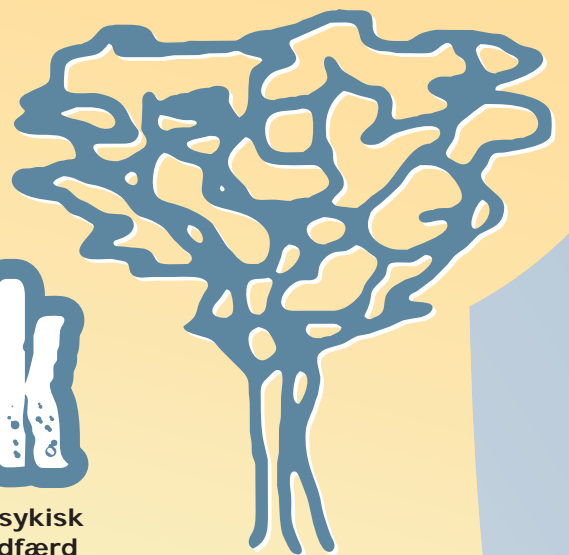

Nyhedsbrev

Vidensteam.dk

Nyhedsbrev fra det landsdækkende Vidensteam vedrørende Psykisk Handicappede og Senhjerneskedede med Problemskabende Adfærd

Pædagogisk udredning modvirker tilfældig pædagogik

Hvad vil en pædagogisk udredning egentlig sige? Og hvad skal man bruge den til? Konsulent Trine Schierff fortæller, hvordan de i Landsbyen Sølund ved Skanderborg griber udredningsopgaven an, og hvordan den målretter valget af metoder og strategier, så de passer til den enkelte beboer.

Af Kirsten Brøndum, Vidensteamet

Man laver psykologiske udredninger og psykiatriske udredninger, men hvad er en pædagogisk udredning? Konsulent Trine Schierff har lavet pædagogiske udredninger på Sølunds beboere i mere end 10 år. Hun beskriver det således: "En udredning giver et billede af personens forudsætninger. På den baggrund kan vi planlægge den bedste pædagogiske praksis".

Den pædagogiske udredning i Landsbyen Sølund består af fire elementer:

- Livshistorie (faglig & personlig)
- Udviklingsbeskrivelse
- Forudsætningsanalyse
- Neuropædagogisk screening

Udredningen prioriteres højt, og man tilstræber at

lave den på samtlige 228 beboere. Personer der har en problemskabende adfærd bliver altid udredt, og her bruges de fire udredningselementer også som kriseværktøj.

Den faglige livshistorie

Det første udredningsredskab er en faglig livshistorie. Den udarbejdes af beboerens kontaktperson. Trine Schierff forklarer, at den faglige viden der ligger i personens journal systematiseres i et overskueligt skema. "Her beskriver man først personens sygdomshistorie, funktionshæmninger og diagnoser. Alt lige fra skizofreni til fodsvamp. Så beskriver man det, vi kalder for de påførte handicaps'. Det er de oplevelser, der har givet sår på sjælen, som f.eks. mange flytninger, overgreb eller svigt. Så beskriver vi personens reaktioner, hvilket jo sådan set er deres adfærd".

De sidste tre år er man også begyndt at beskrive ressourcerne. Det har vist sig, at livshistorien synliggør personlige ressourcer, som medarbejderne skal sætte fokus på. "Vi opdager tit ved at se i gamle journaler, at en person f.eks. tidligere har kunnet læse eller regne. Ressourcer der er gået tabt, fordi de er flyttet 10-15 gange,

og vi medarbejdere ikke har vidst, de kunne. Eller måske fordi vi ikke gav dem muligheden. Mange har jo ikke et sprog, så de kan ikke selv sige det."

Trine Schierff understreger, at det er en tidskrævende opgave at udarbejde den faglige livshistorie. Ind imellem må pædagogerne tage til landsarkivet i Viborg for at finde gamle journaler.

Den personlige livshistorie

Den personlige livshistorie er en lige så omfattende opgave. Den består mest af fotografier og andre illustrationer af personens liv. Nogen gange tager medarbejderne også beboerne med rundt og besøger steder, hvor de tidligere har boet. Den personlige livshistorie udarbejdes gerne sideløbende med den faglige, men som Trine Schierff siger, "Den faglige er den vigtigste for den pædagogiske udredning. Den personlige er mest for beboerens skyld; så de kan have deres historie med sig."

Udviklingsbeskrivelser

Det andet udredningsværktøj er en beskrivelse af beboerens udviklingsalder på de tre vigtigste udviklingsområder: Den

kognitive, den psykiske og den kommunikative.

Trine Schierff oplever ofte, at en udviklingsbeskrivelse medfører, at en beboer bliver mødt på en ny og mere konstruktiv måde af sine omgivelser. Det har ellers ikke været god tone at se på udviklingsalderen blandt pædagoger, og konsulenterne på Sølund mødte modstand i starten. "Nu havde man i mange år gjort meget for at betragte disse mennesker som voksne og ikke børn. Man sagde, at vi ikke måtte se på dem som børn. Min kommentar var: 'Hvordan synes I de agerer? Hvad er det de fortæller os? Hvad er det, du ser?'. Til det måtte de fleste jo svare 'Jamen vi ser jo børn. Både i den måde de tager kontakt på, den måde de leger på og den måde de er på.' Udviklingsbeskrivelsen gør os bevidste om, at vi rent fysisk har at gøre med et voksent menneske, men udviklingsmæssigt er de små børn indeni".

Mange af de psykisk handicappede med en problemskabende adfærd har en højere udviklingsalder kognitivt end affektivt. "Det er svært for os, fordi de snyder os - eller vi lader os snyde. Vi kommer til at tage udgangspunkt i deres kognitive

eller sproglige niveau, og så tror vi, at de formår og forstår mere end de kan". Ved at fastsætte udviklingsalderen er det da også Trine Schierffs erfaring, at man opnår en større forståelse af beboeren og mere tålmodighed i den pædagogiske indsats.

Forudsætningsanalyse

Det tredje pædagogiske udredningsredskab er forudsætningsanalysen. Hvad er det for nogle udækkede behov, som personen har, som det er væsentligt at arbejde med? Hvilke ressourcer har personen, som medarbejderne kan bruge i arbejdet? Analysen beskriver skematisk og i facts en beboers problemer og ressourcer.

Forudsætningsanalysen samler op på livshistorien og på udviklingsbeskrivelsen. Samtidig er det et redskab, der stiller krav til medarbejderne, omkring en beboer, om at reflektere. For skemaet skal udfyldes af dem alle. "Det er ret spændende, fordi man opnår et meget bredt billede af en beboer. Hvad nogle medarbejdere beskriver som en ressource, ser andre

som et problem." fortæller Trine Schierff. Det er hendes erfaring, at forudsætningsanalysen er en god måde at arbejde sig ind på løsningen af en pædagogisk opgave.

Neuroscreening

Det sidste element i udredningen er en neuroscreening. Det er et redskab, der giver pædagogerne konkrete pædagogiske retningslinier. Men

det kræver stor erfaring og viden om hjernen at arbejde med neuroscreeninger og pædagogik. "Det er et af de redskaber, man skal se på med ydmyghed. Ellers kan man

»Mennesker«,
Jacob Kjeldberg,
Landsbyen Sølund

lave nogle hypoteser, og dermed en pædagogisk indsats, som er forfejlet i forhold til den enkelte”, siger Trine Schierff.

Samtidig påpeger hun, at det er en vigtig del af udredningen. *“Med screeningen får man en masse ting forærende. F.eks. har en person, der er skadet i højre hjernehalvdel, oftest brug for, at man arbejder med den venstre, og vi ved, at forudsigtelighed og genkendelighed vil bane vejen for nye indlæringer”.* Trine Schierff fortæller, hvordan en neuroscreening viste, at en hjerneskadet kvinde med selvskadende adfærd havde langt flere ressourcer i højre end venstre side af hjernen, og at man derigennem opdagede, at når hun blev urolig og begyndte at selvskade, var det ofte idet hun blev kontakttet fra den dårlige side.

Hvordan bruges udredningen

Den pædagogiske udredning er som alle andre udredninger kun noget værd, hvis den omsættes til handling. *“Vi tager hver enkelt udredningsredskab og siger: Når vi ser på dette liv, hvad er det så, brugeren har brug for?”,* siger Trine Schierff og fortsætter: *“Så kan vi f.eks. se, at denne person er to år i den psykiske udvikling, fire år rent kognitiv og har nogle sproglige problemer. Det viser, at der*

er ubrugte ressourcer rent kommunikativt, fordi der bør personen ligge på niveau med den kognitive udvikling. Så skal vi ind og arbejde med måske alternative kommunikationsredskaber. Sådan laver vi retningslinier for indsatsen for hver enkelt beboer.

Udredninger højner fagligheden

Indførelsen af udredningerne som en fast praksis over for alle beboerne betyder, at medarbejderne allerede inden den er lavet, begynder at tænke i de pejlemærker som udredningen indeholder. *“Medarbejderne er f.eks. blevet meget bedre til at kigge i journalen og bruge oplysningerne i deres arbejde. Det er også blevet en del af deres tankegang, at livshistorier betyder noget”.* Trine Schierff fortæller også, hvordan konsulenterne ved at se på livshistorien og de tidlige følelsesmæssige skader hos en ung meget udadreagerende mand er begyndt at få tvivl om rigtigheden af mandens autismediagnose. *“Det har jo afgørende betydning for, hvilken indsats der er brug for”.*

Som konsulent kan hun se, at både hende selv og kollegerne er blevet bedre til at se på beboeren ved at lave pædagogiske udredninger. Bedre til at reflektere over både personen og over deres egen indsats. Samtidig har de

lært ikke at være så kritiske over for sig selv, når arbejdet med en person ikke går så godt, og i stedet tænke, det er ikke mig, der er noget galt med, men min tilgang til ham.

Trine Schierff er uddannelseskonsulent i Landsbyen Sølund og tilknyttet Vidensteamets Rejsehold.

Forudsætningsanalyse-skemaet og modellen til neuroscreening er udviklet af Niels Dujardin. Han arbejder som konsulent i Landsbyen Sølund, underviser i neuropædagogik og er tilknyttet Rejseholdet.

Vidensteamet

Vidensteamet er et landsdækkende samarbejde vedrørende psykisk handicappede og senhjerne-skadede med problemskabende adfærd.

Vidensteamet består af repræsentanter fra hele landet, der har et særligt kendskab til målgruppen.

Formålet med Vidensteamet er at indsamle og videreformidle viden og medvirke til at forbedre indsatsen over for målgruppen. Vidensteamet henvender sig i sit arbejde til pædagoger og andet praksispersonale samt til forvaltningspersonale.

Vidensteamet er oprettet af samtlige amter, Frederiksberg og Københavns kommune samt Bornholms Regionskommune og drives i øjeblikket af Århus Amt. Pr. 1. januar 2007 bliver Vidensteamet en del af Region Midtjylland.

Du kan læse mere om Vidensteamet og vores aktiviteter på www.vidensteam.dk

Du er velkommen til at kontakte Vidensteamets sekretariat på tlf.: 40973070 eller e-mail: vidensteam@regionmidtjylland.dk

Rejseholdet

Rejseholdet er Vidensteamets landsdækkende konsulenttjeneste. Den består af 60 konsulenter, der rejser ud og hjælper med at løse faglige problemer. Rejseholdet har siden oprettelsen i 2004 haft mere end 180 opgaver. Læs mere på www.vidensteam.dk. du kan også sende en e-mail til vidensteam@regionmidtjylland.dk eller ringe på 22701146.